

Vijf dorpen in 't Groen

Jaarverslag 2016

Bestuur

- Tom van Es
- Gertjan Renes
- Max Smit (secretaris)
- Flip Witte (voorzitter en waarnemend penningmeester)

1 Bij het overlijden van een gewaardeerd bestuurslid

In juni 2016 gaf Frans Beurskens na vier jaar afscheid te willen nemen van het bestuur omdat hij zijn taken niet meer kon verenigen met zijn eigen bedrijf, dat goed begon te lopen, en met het vele werk dat hij als vrijwilliger verrichtte voor stichtingen en andere verenigingen. Hij onderhield voor de vereniging de website, verzorgde de ledenadministratie, en hij was ook nog eens vicevoorzitter en penningmeester. Natuurlijk wilde hij volledige medewerking verlenen aan een soepele overdracht en bovendien verklaarde hij bereid te zijn de vereniging te helpen met de website.

Zover heeft het echter niet mogen komen: op zaterdag 3 december overleed Frans geheel onverwacht aan de gevolgen van een hartstilstand. Een groot verlies, niet alleen voor zijn familie en goede vrienden, maar ook voor alle anderen die hij met woord en daad bijstond. De ceremonie rond zijn uitvaart was dan ook massaal bezocht. We gedenken hem als een zeer slimme, creatieve en humoristische man, die zich vol overgave inzette voor een betere wereld.

2 Bestuurlijke zaken

Het einde van 2016 kenmerkte zich door problemen bij de uitvoering van bestuurlijke taken. Problemen die in 2017 voortduurden, zoals u misschien heeft gemerkt. De website en ledenadministratie zijn tijdelijk in andere handen geweest, maar dat werd geen succes. Door hard werken is de ledenadministratie nu opgeschoond (370 leden op 31-12-2016) en zijn alle achterstallige contributies volledig weggewerkt, dan wel gesaneerd. De website functioneert echter nog steeds niet, maar we verwachten dat dit euvel voor de zomervakantie is verholpen.

Hoewel het werk van de vereniging wordt gewaardeerd en door de gemeente zeer serieus wordt genomen (scheidend burgemeester Gebben adviseerde aan zijn opvolger een goede verstandhouding met Vijf dorpen aan te gaan), ontbreekt het aan mensen die zich als bestuurslid willen inzetten. Een probleem waar tegenwoordig vele verenigingen en stichtingen mee kampen. Het bestuur bestaat nu uit vier personen. Dat is veel te weinig voor een goed draaiende vereniging die zoveel werk heeft te verstouwen. In 2017 zal het bestuur zeer actief op zoek gaan naar uitbreiding met deskundige bestuursleden die zich onbaatzuchtig willen inzetten voor onze groene gemeente. Mochten het bestuur niemand kunnen vinden, dan valt voor het voortbestaan van Vijf dorpen te vrezen. Wij stellen het op prijs als leden ons willen attenderen op geschikte kandidaat-bestuursleden.

3 Adviezen en andere bijdragen

Vijf dorpen wordt vaak in verband gebracht met juridische procedures om aantasting van onze mooie omgeving te voorkomen. Dat zijn zaken die de pers halen. Wat daardoor slecht belicht blijft, zijn alle activiteiten die op een constructieve wijze bijdragen aan onze doelstelling: we worden regelmatig om advies en inbreng van deskundigheid gevraagd, zowel door de burgers als door de overheid, en ook anderszins proberen we op een positieve wijze op te komen voor ons landschap. Hier vatten we onze belangrijkste bijdragen samen.

3.1 Groenstructuurplan

Juist door het groene karakter van de gemeente Renkum is een adequaat Groenstructuurplan (GSP) van groot belang. Dit plan gaat niet alleen in op het beheer en onderhoud van laanstructuren, maar ook op het beheer van plantsoenen binnen de bebouwde kom. Het beheer van de gemeentelijke bossen valt hier echter buiten (Bosbeheerplan). Aan het GSP worden uitvoeringsplannen (besluiten) gekoppeld, zoals de Bomenverordening (§ 3.2).

Het oude Groenstructuurplan was al in 2014 verlopen. Om bij de planvorming meer burgers te betrekken richtte de gemeente in mei 2015 een klankbordgroep op. Tijdens het eerste overleg bleek dat de gemeente nog geen conceptplan met een visie had. Vijf dorpen heeft toen aangegeven dat een goede visie essentieel is, ook tijdens een vooroverleg. Tijdens het tweede overleg met de klankbordgroep, november 2015, had de gemeente een twintigtal stellingen geponeerd, waarop de aanwezigen een mening konden geven. Binnen de stellingen werd nauwelijks ingegaan op visie, doelstellingen en financiën. Vijf dorpen heeft zowel tijdens als na het overleg zijn onvrede hierover uitgesproken. Dat leidde ertoe dat de gemeente ons de gelegenheid gaf te reageren op het conceptplan. Met onze reactie hebben we geprobeerd het groen beter te beschermen. Veel van onze voorstellen zijn in het uiteindelijke plan opgenomen. In november 2016 werd het GSP (2016-2026) unaniem door de gemeenteraad aangenomen.

3.2 Bomenverordening

Nadat de nieuwe bomenverordening in het najaar door de gemeenteraad was aangenomen, is deze in februari 2017 in werking getreden. Het proces van 'vernieuwen' van de verordening heeft daarmee bijna vijf jaar geduurd.

Een korte samenvatting van de geschiedenis. In oktober 2012 besloot de gemeenteraad de bomenverordening af te schaffen. Mede wegens het krachtige verzet van de vereniging tegen deze beslissing werd eraan toegevoegd dat de afschaffing pas in werking zou treden na een volledige herziening van de sterk verouderde lijst van monumentale bomen. In het voorjaar van 2013 diende de vereniging, na consultatie van burgers, bij de gemeente een lijst in met daarop een flink aantal nieuwe monumentale bomen. Er volgde echter geen overeenstemming met de gemeente over de definitieve lijst, waarna het proces stil kwam te liggen. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 besloot het nieuwe college het besluit uit 2012 te 'heroverwegen'. Dat heroverwegen duurde enige tijd maar leidde uiteindelijk tot het aannemen van de nieuwe bomenverordening. Overigens is de nieuwe lijst van ca 380 'waardevolle bomen' (de nieuwe naam voor monumentale bomen) nog niet officieel vastgesteld, maar die bomen genieten wel 'voorbereidingsbescherming' tot de lijst definitief is vastgesteld, naar verwachting eind 2017. De vereniging had liever gezien dat de oude bomenverordening van kracht was gebleven, maar is toch tevreden dat zij het geheel afschaffen van de verordening heeft weten te voorkomen.

3.3 Bosbeleidsplan

Dit plan beschrijft de beheerdoelstellingen en de globale uitvoering van het beheer van de gemeentelijke bossen. Het laatste plan is in 2013 verlopen, maar aangezien de gemeente toen van plan was het beheer van haar bossen van de hand te doen, had vernieuwing van het plan op dat

moment geen prioriteit. Inmiddels is besloten dat de gemeente haar bossen toch in eigen beheer houdt en in 2016 is het proces gestart tot vernieuwing van het plan. Er hebben een tweetal 'inwonerraadplegingen' plaatsgevonden waarvan veel mensen gebruik hebben gemaakt en waaraan de vereniging actief heeft bijgedragen. In maart 2017 is de vereniging door de gemeente gevraagd het conceptplan te beoordelen. De verwachting is dat het plan in 2017 door de gemeenteraad zal worden behandeld.

3.4 Landschapsbasisplan

In 2016 is de gemeente ook begonnen met het opstellen van een nieuw Landschaps Basis Plan (LBP), ter vervanging van het in 2015 verlopen Landschaps Ontwikkelings Plan. Het LBP vormt het beleidskader voor het landelijk gebied buiten de bebouwde kom, ongeacht de eigendomssituatie. Ook voor dit plan heeft een 'inwonerraadpleging' plaatsgevonden. Als belanghebbende organisatie heeft de vereniging commentaar geleverd op het concept LBP, maar het is nog niet duidelijk wat daarmee is gedaan. Naar verwachting wordt het plan in 2017 door de gemeenteraad behandeld.

3.5 Ruïnes in de Jufferswaard

De steenovens en de bijgebouwen in de Jufferswaard vertegenwoordigen een belangrijk cultureel erfgoed van Renkum. Steenovens in de uiterwaarden worden als karakteristiek voor het rivierengebied van de provincie Gelderland beschouwd, hetgeen wordt erkend door de provincie. Het Historisch Genootschap Redichem heeft het initiatief genomen om in 2017 Open Monumenten Dagen te organiseren (op 9 en 10 september), met als hoofddoel dat de bevolking van Renkum en Heelsum en overige wandelaars ook in de toekomst kunnen genieten van de steenovenruïne met behoud van de natuurwaarden van de Jufferswaard. De vereniging heeft plaatsgenomen in het Renkums Comité Open Monumentendagen Jufferswaard. Het comité is eind 2016 van start gegaan en is sindsdien volop bezig met de organisatie.

3.6 Overleg met het Waterschap

Vanaf 2014 heeft de vereniging jaarlijks enkele keren overleg met het waterschap Vallei & Veluwe. Door elkaar regelmatig te spreken worden we vroegtijdig op de hoogte gebracht van plannen en ontwikkelingen ten aanzien van met name de Heelsumse en Renkumse beek, waardoor we al in een vroeg stadium kunnen bijdragen aan deze plannen. De Bekenstichting doet sinds 2015 ook mee aan deze overleggen. In 2016 is door het Waterschap het project 'Terugdringen verdroging Renkumse beek' gestart. Binnen dit project wordt er niet alleen gekeken naar de watervoerendheid van de beken, maar ook naar manieren om de ecologische potenties in en langs de beken te versterken. Door delen van de Molenbeek te belemen zal het weglekken van beekwater naar de ondergrond worden voorkomen. Verder kunnen door het aanbrengen van obstakels in de beek de stroomsnelheden worden vergroot of verkleind, waardoor deze gedeelten geschikt worden voor meer waterorganismen.

Voor het Heelsumse beekdal wordt een gebiedsvisie ontwikkeld. Hier is de gemeente Renkum de trekker van het project en het Waterschap een partner. Binnen dit project wordt niet alleen gekeken naar de beken, maar ook naar de inrichting van het complete beekdal. Daarin zullen ook archeologie en cultuurhistorie een belangrijke plek innemen.

3.7 Het bankenproject

In het verslagjaar is het bankenproject van start gegaan waarbij elk dorp in de gemeente Renkum door de vereniging een bank krijgt geschonken. Daarmee geeft de vereniging invulling aan haar streven om naast de bescherming van ons landschap een bijdrage te leveren aan de beleving daarvan. De banken zijn speciaal voor de vereniging ontworpen en duurzaam geproduceerd door de firma Onthout in Wolfheze, die ook voor de plaatsing zorg draagt. De eerste bank is geschonken aan de stichting Hevedorp100 en is in het voorjaar onder publieke belangstelling geplaatst nabij de

Oude Waterput. In de zomer is een tweede bank geschonken aan de werkgroep Bato's Wijk die al een reeks van jaren op vrijwillige basis klein onderhoud verricht in het gelijknamige park. Deze bank heeft een schitterende plek gevonden langs de Geelkerkenkamp waarbij volop genoten kan worden van een magnifiek uitzicht via de hellingen van de Geelkerkenkamp op het aansluitende landschap van de uiterwaarden en de Betuwe.

De derde en laatste bank in 2016 betreft een schenking aan de Stichting Renkums Beekdal. Deze bank, die samen met een bedrijf uit Ede is gefinancierd, is in een extra groot formaat uitgevoerd en geplaatst bij het bezoekerscentrum. Er zijn inmiddels vele positieve reacties bij het bestuur binnengekomen, waaronder van een enthousiast lid die een schenking heeft gedaan als bijdrage voor een bank in 2017.

Bij de overdracht van de bank aan Heveadorp, 18 juni 2016

4 Juridische processen

Naast de in §3 genoemde medewerking aan tal van projecten, moet de verenging helaas ook nog steeds soms juridische stappen ondernemen voor het behoud van het landschap. Hier benoemen we de processen waar we in 2016 bij waren betrokken.

4.1 Paramotors

Vijf Dorpen, Stichting Geluidshinder Rosande, de Gelderse Natuur en Milieufederatie, inwoners en betrokkenen zien het niet zitten dat Paramotorclub Holland tien keer mag opstijgen en landen in drie gebieden in Oosterbeek en Doorwerth. Paramotorclub Holland kreeg in januari 2016 van de gemeente Renkum daarvoor toestemming. De bezwaarmakers willen dat de natuur en rust in de uiterwaarden beschermd blijven. De vliegende brommers veroorzaken geluidsoverlast en verstoren de fauna. Bovendien zijn de drie geplande opstijg- en landingsgebieden gelegen in of in de nabijheid

van het Gelders Natuur Netwerk (voormalige Ecologische Hoofd Structuur) dan wel Natura-2000. De burgemeester had aanvankelijk een 'Verklaring van Geen Bezwaar' afgegeven, maar na de bezwaren is deze weer ingetrokken. De burgemeester kwam namelijk tot de conclusie dat hij geen bevoegd gezag is en stuurde de aanvraag daarom door naar de provincie Gelderland. Hierop is de aanvrager een beroepsprocedure tegen de gemeente gestart. Wordt vervolgd.

4.2 Industriële ontwikkelingen bij de voormalige steenfabriek bij kasteel Doorwerth
In september werd een gedoogvergunning verleend voor het opslaan en verwerken van grote hoeveelheden 'schoon' hout en bermgras in de uiterwaarden bij het kasteel. De vereniging ontving steeds meer klachten over de visuele vervuiling en de overlast door zware vrachtauto's op de Fonteinallée. Na onderzoek concludeerden wij dat het moeilijk zal zijn deze ontwikkelingen tegen te gaan, ondanks dat in het concept LBP staat dat in dit gebied dergelijke activiteiten niet thuishoren. We streven ernaar dat in de omgevingsvergunning maatregelen ter vermindering van de visuele vervuiling worden opgenomen en dat het vrachtverkeer aan strikte regels wordt gebonden om onveilige situaties te voorkomen. Aangezien de Fonteinallée onderdeel vormt van het beoogde snelfietspad Arnhem – Wageningen, is strikte regulering van het verkeer van groot belang.

4.3 Bestemmingsplan Tuin de Lage Oorsprong

In 2015 werd het bestemmingsplan Tuin de Lage Oorsprong door de Raad van State vernietigd. Niet wegens een paar kleine vergissingen, zoals de gemeente in een persbericht suggereerde (dan geeft de Raad van State de gemeente immers de gelegenheid het plan te repareren), maar omdat het behoorlijke fouten bevatte. In 2016 kwam de gemeente met een hernieuwd conceptbestemmingsplan. Daar hebben we in augustus een zienswijze tegen ingediend. Ons grootste bezwaar is de enorme parkeeroverlast en de gevaarlijke verkeerssituatie, die er nu al is en die alleen maar toe zal nemen. Voor die problemen moet een oplossing komen. Dat is niet alleen de mening van Vijf dorpen, maar ook van veel bewoners van de Van Borsseleweg, die nu al vaak last hebben van de verkeersproblemen. Wij hebben met deze bewoners nauw samengewerkt, zowel bij het opstellen van zienswijzen, als bij het overleggen met lokale politici. Wordt vervolgd.

4.4 Bestemmingsplan Oosterbeek-Zuid 2016

Op 29 juni 2016 werd door de gemeenteraad van Renkum het nieuwe bestemmingsplan van Oosterbeek-Zuid vastgesteld. We zagen een bijzonder constructieve gemeenteraad die via een aantal knappe voorstellen het plan beduidend wist te verbeteren. Daarbij maakte men dankbaar gebruik van de uitgebreide zienswijze met 21 wijzigingsvoorstellen van onze vereniging. Veel van onze voorstellen werd overgenomen, hetzij rechtsreeks door het college van burgemeester en wethouders, hetzij via een aantal door de gemeenteraad ingebrachte amendementen. Zo is de openheid van agrarische percelen nu beter verankerd, onder andere door de bepaling dat hagen niet hoger mogen worden dan 1,00 m. Ook is er nu een uitgebreide toelichting op het bestemmingsplan opgenomen, waarin beschreven wordt wat de landschappelijke waarden in het gebied precies zijn. Zo'n toelichting is weliswaar juridisch niet bindend, hij kan wel degelijk een grote rol spelen bij de interpretatie van de bestemmingsplanregels. Al met al een groot succes voor onze vereniging.

4.5 Schuur aan de Geelkerkenkamp

Op één belangrijk punt moesten we in 2016 ons verlies nemen. Het betreft nieuwbouw (van 10,5 m lang, 4,2 m breed en 4,5 m hoog) aan de Geelkerkenkamp te Oosterbeek waar de gemeente achteraf een vergunning voor heeft afgegeven. Dat gebouw werd geplaatst in de bestemming 'Groene ruimte', die volgens het bestemmingsplan uit 2006 juist gevrijwaard zou moeten zijn van bebouwing. Als reden voor de vergunningverlening werd genoemd dat het bestemmingsplan toch aangepast zou

gaan worden (§4.4). Men liep dus zonder toestemming van de gemeenteraad vooruit op het nieuwe bestemmingsplan. Nu de vergunning eenmaal was verleend moest het bouwwerk ook worden verankerd in het nieuwe bestemmingsplan Oosterbeek-Zuid 2016. Zo werd de raad vakkundig buitenspel gezet. Een amendement om dit niet te accepteren en de beschermde status van het gebied in het nieuwe bestemmingsplan te continueren, haalde het helaas niet.

Omdat van het gebouw een precedentwerking uitgaat die verstrekkende gevolgen kan hebben voor het waardevolle gebied (zie §4.6), had Vijf dorpen de bouwvergunning bij de bestuursrechter aangevochten. Toen eenmaal het nieuwe bestemmingsplan was vastgesteld, had deze rechtsgang echter geen zin meer; de vereniging heeft zich daarom uit de procedure teruggetrokken.

4.6 Bestemmingsplan Geelkerkenkamp 18A-20

In 2015 is de boerderij aan de Geelkerkenkamp met aangrenzende agrarische gronden in handen gekomen van een projectontwikkelaar. Eind 2015 had het bestuur al enkele verkennende gesprekken met hem gevoerd over zijn plan met het gebied. Dat voorzag in grootschalige bebouwing verspreid over het agrarische complex. De vereniging heeft hem begin 2016 laten weten dit plan niet te kunnen steunen. Hierop heeft de projectontwikkelaar in de tweede helft van het jaar twee informatieavonden voor de buurt en enkele andere belangstellenden gehouden. Die gingen vrijwel geheel over de inrichting van zijn agrarische grond met bloemenweiden, een inheemse haag, nestkasten voor vleermuizen, en dergelijke. Op een enkel detail na werden deze beoogde veranderingen door zowel de buurt als Vijf dorpen zeer gewaardeerd. Over zijn bouwplannen verschaftte de eigenaar echter nauwelijks informatie, ondanks aandringen van ons. We kwamen pas achter wat zijn bouwplannen zouden kunnen inhouden toen net voor de kerstvakantie het door hem geregistreerde ontwerpbestemmingsplan voor de Geelkerkenkamp werd gepubliceerd. Dat plan laat een groot bouwvolume aan dit kleine weggetje toe, waarbij het bouwerf meer dan verdubbelt en aanzienlijk in westelijke richting opschuift (dus richting grothuisje Bato's wijk). Hierop heeft de vereniging besloten een zienswijze te gaan indienen. Wordt vervolgd.

Uitzicht over de net geknipte laurierkershaag aan de Geelkerkenkamp, 8 januari 2016